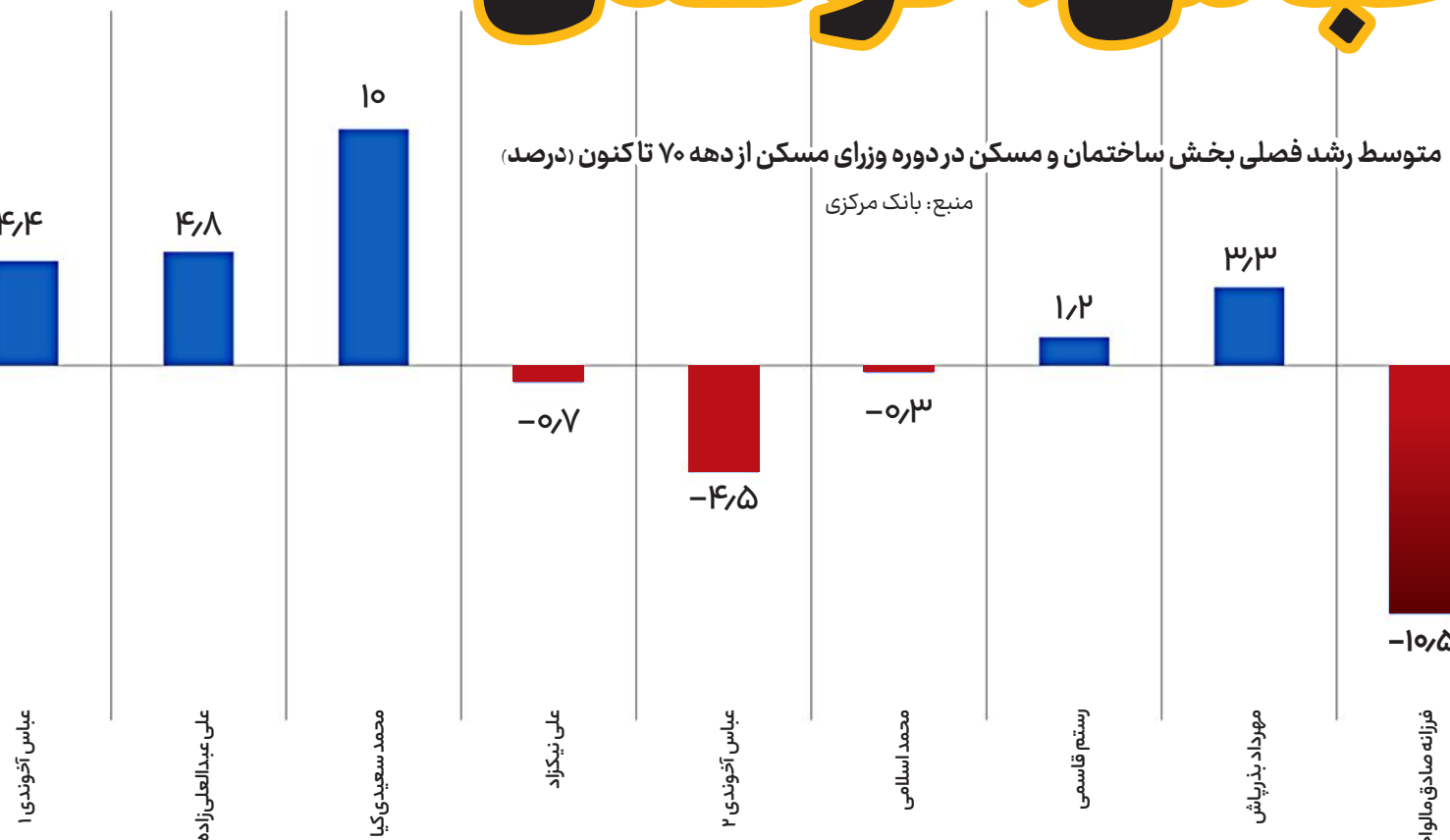
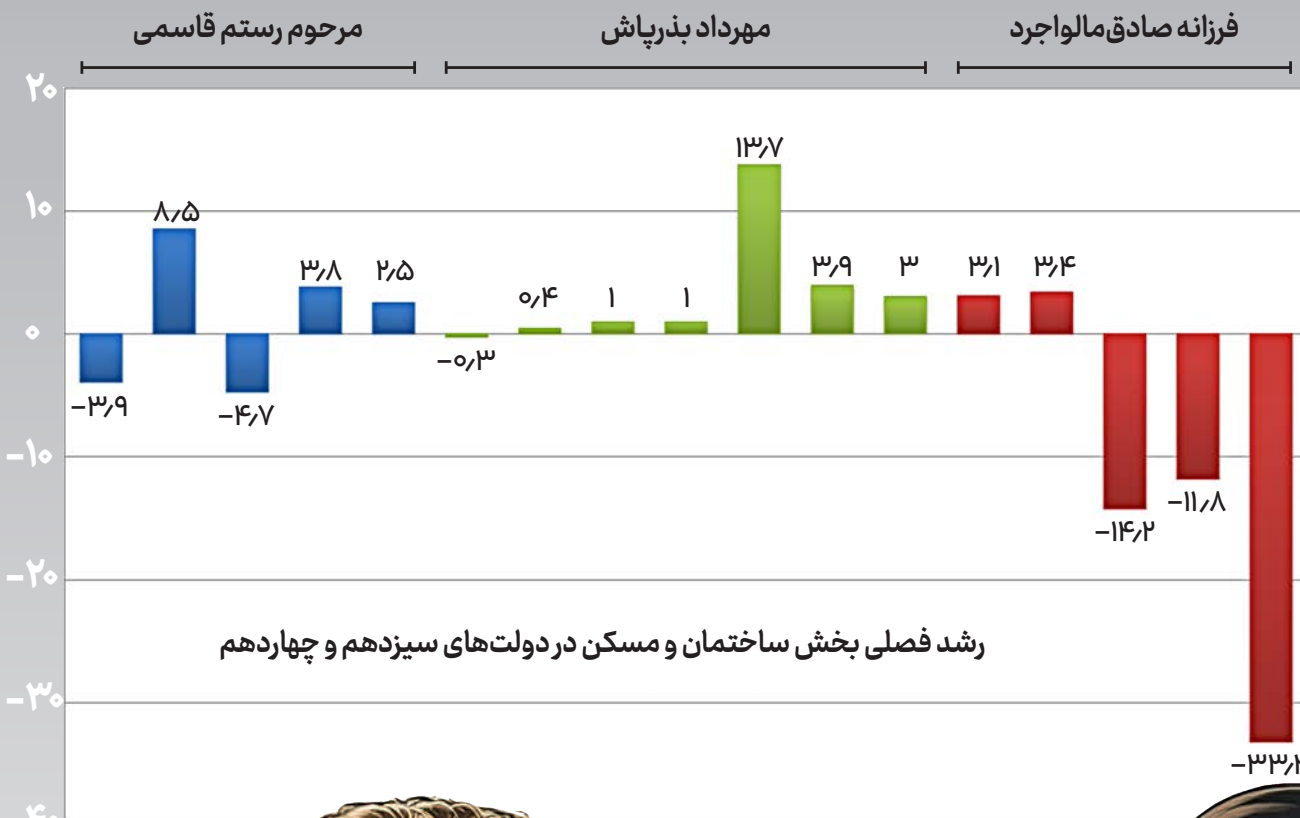

چارشوت

ضعیف‌تر از عباس آخوندی

آمار رسمی دولت چهاردهم: رشد منفی بخش ساختمان در زمان صادق مالواجرد، دوبرابر دوران آخوندی شد
رشد بخش ساختمان که در دولت شهید رئیسی مثبت شده بود با بازگشت دولت اصلاح طلب، دوباره منفی شد

فرزانه صادق مالواجرد، وزیر راه و شهرسازی دولت پزشکیان، در ابتدای دوره وزارت خود در سال ۱۴۰۳ دولت شهید رئیسی را به عددسازی در مورد ساخت مسکن متهم کرد و مدعی شد در آن دولت فقط ۲۰ هزار واحد مسکونی تحویل متقاضیان شده است. اکنون با انتشار آمارهای رسمی از سوی بانک مرکزی درباره وضعیت شاخص‌های رشد ساختمان مشخص شده که عملکرد فرزانه صادق مالواجرد، حتی از عباس آخوندی هم بدتر بوده است. از آنجا که این آمار توسط مراجع رسمی دولت پزشکیان منتشر شده، دیگر فرزانه صادق مالواجرد نمی‌تواند ادعای عددسازی دولت شهید رئیسی را مطرح کند و بهتر است سوء مدیریت خود را بپذیرد. در ماه‌های اخیر، مسئولان وزارت راه و شهرسازی دولت چهاردهم مدعی شده‌اند که ساخت مسکن در این دولت شتاب گرفته است. اما این ادعاها با واقعیت میدانی کاملاً در تعارض است و افرادی که در دولت شهید رئیسی برای نهضت ملی مسکن ثبت نام کرده بودند، خبری از پیشرفت پروژه‌های خود ندارند. از سوی دیگر آمار رسمی از شاخص‌های بخش مسکن هم کاملاً ادعای مسئولان وزارت راه و شهرسازی دولت پزشکیان را رد می‌کند. اتفاقاً گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد شاخص‌های تولید مسکن در بدترین وضعیت خود در دو دهه اخیر به سر می‌برد. بر اساس گزارش بانک مرکزی، متوسط رشد فصلی بخش ساختمان

خانه‌سازی در دولت پزشکیان اینطوری رونق گرفت به نظر می‌رسد اظهارات مسئولان وزارت راه و شهرسازی دولت پزشکیان مبنی بر رونق ساخت و ساز در این دولت، شوخی با مردم باشد و به همین دلیل کاریکاتور زیر شرح مناسبی برای این ادعاها است.

بحران سوخت در قاره سبز؛

برقی سازی راه نجات صنعت اروپا

رئیس آژانس بین‌المللی انرژی، با اشاره به افزایش قیمت نفت خام گفت: اتحادیه اروپا باید «عصربرق» را بپذیرد.

تشدید تنش‌ها با حمله رژیم تروریستی آمریکا ورژیم صهیونیستی به کشورمان تأمین انرژی در اروپا ایجاد کرده است.

فانچ بی‌رول، رئیس آژانس بین‌المللی انرژی، با اشاره به اهمیت انرژی پایدار و همچنین کاهش مدیریت و تنوع انرژی در اقتصاد اروپا گفت: اتحادیه اروپا باید «عصربرق» را بپذیرد تا رقابت‌پذیری صنعتی خود را افزایش دهد.

بی‌رول، می‌گوید اگر اتحادیه اروپا می‌خواهد حاکمیت اقتصادی خود را حفظ کند و صنایعی را که در تنگنا هستند احیا کند، استراتژی درست انرژی برای آن سرمایه‌گذاری روی برقی سازی حمل‌ونقل و صنایع سنگین است.

به گفته وی «ما می‌توانیم برق را از منابع تجدیدپذیر، انرژی هسته‌ای و شاید هم گاز طبیعی تولید کنیم و باید تا حد امکان اقتصادهای خود را برقی کنیم.» او خواستار فاصله‌گیری از سوخت‌های فسیلی و حرکت به سمت اقتصادی متکی بربرق شد.

این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که اتحادیه اروپا با یک بحران رو به تشدید انرژی روبه‌رو است؛ بحرانی که در اندرگیری به رهبری آمریکا با ایران و بسته شدن تنگه هرمز، مسیر کشتیرانی کلیدی که حدود ۲۰ درصد نفت و گاز جهان از آن عبور می‌کند، شدیدتر هم شده است. این اختلال باعث افزایش قبوض انرژی خانوارها شده و فشار بر صنایع سنگین را که پیش‌تر هم با قیمت‌های بالای برق و کاهش رقابت‌پذیری دست‌وپنجه نرم می‌کردند، تشدید کرده است. اکنون تولیدکنندگان هشدار می‌دهند که جهش هزینه‌های تولید می‌تواند به تعطیلی گسترده واحدها منجر شود.

در هماهنگی با توصیه‌های آژانس بین‌المللی انرژی، رهبران اتحادیه اروپا بیش از پیش از سرمایه‌گذاری در خودروهای برقی (ای‌وی)، پمپ‌های حرارتی و جایگزینی کوره‌های بلند سوخت فسیلی با کوره‌های قوس الکتریکی در صنایع سنگین حمایت کرده‌اند. هدف این است که وابستگی به سوخت‌های فسیلی کاهش یابد؛ سوخت‌هایی که هنوز نزدیک به ۶۰ درصد واردات انرژی این بلوک را تشکیل می‌دهند. با این حال، استراتژی برقی سازی کمیسیون اروپا که مدت‌ها در انتظار آن بودند و قرار است شامل اهدافی برای کشورهای عضو و صنعت باشد، دوباره به تعویق افتاده و اکنون قرار است ۲۲ ژوئیه منتشر شود. منتقدان معتقدند گذار انرژی در اتحادیه اروپا سریع‌تر از آن پیش می‌رود که زیرساخت‌ها و مصرف‌کنندگان بتوانند خود را با آن وفق دهند. نگرانی‌ها شامل کمبود شبکه‌های شارژ خودروهای برقی، ظرفیت ناکافی ذخیره‌سازی، هزینه بالای برق و ازدحام در شبکه‌های برق است. فراتر از چالش‌های فنی، نخست‌وزیر ایتالیا جورجیا ملونی اخیراً هشدار داده است که هزینه‌های بالای انرژی فشار فرابنده‌ای بر خانوارها و کسب‌وکارها وارد می‌کند و از بروکسل خواسته تا برای کمک به کاهش قیمت‌ها، قواعد مالی را شل‌تر کند. فرانسه که نظام انرژی متکی بر نیروگاه‌های هسته‌ای آن تا حدی این کشور را از جهش‌های قیمتی مصون کرده، ماه گذشته یک نقشه راه ۲۲ ماده‌ای رونمایی کرد که هدف آن کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی وارداتی

از حدود ۶۰ درصد مصرف انرژی به ۳۰ درصد تا سال ۲۰۳۵ است. امانوئل مکرون، رئیس‌جمهوری فرانسه، روز پنجشنبه خواستار بسیج سراسری برای سرعت بخشیدن به برقی سازی شد و استدلال کرد که این کار قدرت خرید را افزایش می‌دهد، رقابت‌پذیری را تقویت می‌کند و حاکمیت انرژی فرانسه را استحکام می‌بخشد.

شرکت خودروسازی استانتیس برنامهریزی کرده است بیش از ۱ میلیارد یورو در کارخانه خود در مولوز سرمایه‌گذاری کند تا از سال ۲۰۲۹ خودروهای برقی نسل بعدی تولید کند. دولت فرانسه همچنین قصد دارد ۲۴۰ هزار نقطه شارژ جدید نصب کند و طرح اجاره پمپ حرارتی با یارانه برای خانوارهای کم‌درآمدی که سیستم‌های گرمایشی نفتی و گازی خود را جایگزین می‌کنند، به برهه بپردازد.

مکرون روز سه‌شنبه گفت: «فرانسه می‌تواند به این که در شرایط ژئوپولیتیک کنونی یک قدرت بزرگ در حوزه برق است افتخار کند. به همین دلیل هم افزایش قیمت برق در فرانسه محدودتر از بسیاری جاهای دیگر بوده است.» او افزود: قیمت برق در آلمان تقریباً دو برابر فرانسه است. با وجود این چالش‌ها، تازه‌ترین گزارش سرمایه‌گذاری جهانی آژانس بین‌المللی انرژی نشان می‌دهد هزینه‌های مرتبط با برق اکنون نزدیک به ۶۰ درصد سرمایه‌گذاری جهانی در بخش انرژی را تشکیل می‌دهد؛ روندی که به‌خوبی با جاه‌طلبی‌های صنعتی و مقرراتی اروپا هم‌راستا است.

این گزارش حاکی از آن است که «عصربرق» در حال تبدیل شدن به یک پروژه اروپایی هم‌هست، هرچند چین همچنان رهبر جهانی سرمایه‌گذاری در برقی سازی باقی مانده است.

در این گزارش با اشاره به اتحادیه اروپا در کنار چین، ژاپن و کره جنوبی آمده است: «سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر، هسته‌ای، برقی‌سازی و بهره‌وری در دهه گذشته به شکل ملموسی امنیت انرژی را در مناطق عمده واردکننده سوخت بهبود بخشیده و انتشار گازهای آل‌آینده را کاهش داده است.»

به گفته آژانس بین‌المللی انرژی، در سه‌ماهه نخست سال ۲۰۲۶ فروش خودروهای برقی در اروپا ۲۰ درصد و فروش پمپ‌های حرارتی ۱۷ درصد افزایش یافته است، آن هم با وجود کاهش یارانه‌ها در برخی کشورها. به گفته آژانس انرژی آلمان (دنا)، پمپ‌های حرارتی در این کشور به یکی از پرفروش‌ترین فناوری‌های گرمایشی تبدیل شده‌اند. نزدیک به نیمی از تمام سیستم‌های گرمایشی جدیدی که سال گذشته فروخته شد پمپ حرارتی بود و سال ۲۰۲۵ نخستین سالی بود که فروش آنها از دیگ‌های گازسوز پیشی گرفت.

این گزارش همچنین به افزایش سرمایه‌گذاری اروپا در شبکه‌های برق و ذخیره‌سازی اشاره کرد و بر چالش‌ی تأکید گذاشت که بروکسل مدت‌ها آن را دست‌کم گرفته بود؛ توسعه تولید برق بدون نوسازی شبکه‌های انتقال، آسیب‌پذیری‌های تازه‌ای ایجاد می‌کند.

بنیض اقتصاد رادردست بگیرید

Charsoogh newspaper

یکشنبه ۱۰ خرداد ۱۴۰۵ ■ سال دوم ■ شماره ۴۷۲

جنگ ۷۰ همتی دولت و صندوق توسعه ملی بالا گرفت

گزارش

اختلاف قدیمی میان صندوق توسعه ملی و وزارت امور اقتصادی و دارایی بر سر پرداخت مالیات، بار دیگر وارد مرحله تازه‌ای شده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد، برای عملکرد سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان مالیات برای صندوق توسعه ملی بابت سود ناشی از دارایی‌ها در نظر گرفته شده است. این در حالی است که صندوق توسعه ملی همچنان معتقد است به واسطه ماهیت قانونی و حاکمیتی خود، مشمول مالیات نیست اما مجموعه وزارت اقتصاد و سازمان امور مالیاتی کشور تفسیر متفاوتی از قوانین دارند و بخشی از درآمدها و سود دارایی‌های صندوق را مشمول مالیات می‌دانند.

اختلافی که دوباره شعله‌ور شد

ماجراي اختلاف مالیاتی میان صندوق توسعه ملی و دولت، موضوع تازه‌ای نیست. این پرونده از سال‌ها قبل بارها در رسانه‌ها و محافل اقتصادی مطرح شده بود اما طی ماه‌های اخیر کمتر خبری از آن منتشر می‌شد. اکنون با طرح دوباره مطالبه مالیاتی دولت از صندوق توسعه ملی، این اختلاف بنیسط قدیمی بار دیگر به یکی از چالش‌های مهم میان نهادهای اقتصادی کشور تبدیل شده است. بر اساس اطلاعات مطرح شده، سازمان امور مالیاتی برای عملکرد سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ رقمی در حدود ۷۰ همت

مالیات برای صندوق توسعه ملی لحاظ کرده که مبنای آن، سود ناشی از دارایی‌ها و فعالیت‌های مالی صندوق عنوان شده است. در مقابل، صندوق توسعه ملی معتقد است اساساً صنایع، درآمدها و فعالیت‌های این صندوق مشمول مالیات نیست و دریافت مالیات از منابع صندوق، مغایر با اهداف و فلسفه تشکیل آن محسوب می‌شود.

جسله‌ای که بی‌نتیجه ماند

اختلاف میان دو طرف در هفته‌های اخیر به سطحی رسیده که حتی ورود معاونت حقوقی ریاست جمهوری نیز نتوانسته به جمع‌بندی نهایی منجر شود. طبق روال قانونی، در موارد اختلاف میان دستگاه‌های اجرایی، معاونت حقوقی ریاست جمهوری مسئول بررسی و حل‌وفصل اختلافات است اما به نظر می‌رسد در این پرونده هنوز توافق مشخصی حاصل نشده است. پیچیدگی موضوع از آن جهت است که هر دو طرف به برداشت‌های حقوقی و قانونی متفاوتی استناد می‌کنند. صندوق توسعه ملی بر معافیت قانونی خود تأکید دارد، در حالی که سازمان امور مالیاتی معتقد است بخشی از درآمدهای صندوق، به‌ویژه سود ناشی از دارایی‌ها، از شمول معافیت خارج است و باید مالیات آن پرداخت شود. به همین دلیل، پرونده مالیاتی صندوق توسعه ملی اکنون به یکی از مهم‌ترین اختلافات حقوقی و مالی صندوق نهادهای اقتصادی دولت تبدیل شده است.

سابقه‌ای که به دهه ۹۰ بازمی‌گردد

اختلاف مالیاتی صندوق توسعه ملی و سازمان امور

جنگ ۷۰ همتی دولت و صندوق توسعه ملی بالا گرفت

مالیاتی، سابقه‌ای طولانی دارد و در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ نیز بارها در رسانه‌ها مطرح شده بود. در آن سال‌ها نیز بحث بر سر این بود که آیا منابع و درآمدهای صندوق توسعه ملی مشمول مالیات می‌شود یا خیر. با این حال، هیچ‌گاه پاسخ نهایی و شفاف‌ی درباره ابعاد مختلف این اختلاف ارائه نشد و موضوع در مقاطع مختلف دوباره مطرح می‌شد.

در یکی از مهم‌ترین اظهارنظرها، معاون حقوقی وقت سازمان امور مالیاتی اعلام کرده بود که دریافت ۱۸۰۰ میلیارد تومان مالیات از صندوق توسعه ملی خلاف قانون بوده است. وی در توضیح این موضوع تأکید کرده بود که استفساربه وقوانین قبلی صرفاً معافیت مالیاتی سود ناشی از تسعیراز صندوق توسعه ملی را مورد تأکید قرار داده و این بخش همچنان از مالیات معاف است. همچنین طبق ماده ۳۶ قانون رفع موانع تولید، برخی مطالبات مالیاتی سال‌های قبل نیز رفع تعارض شده بود.

با این حال، همان زمان نیز سازمان امور مالیاتی معتقد بود بخشی از فعالیت‌ها و درآمدهای

صندوق می‌تواند مشمول مالیات باشد و همین اختلاف تفسیری موجب ادامه مناقشه شد.

آغاز ماجرا از برداشت ۱۸۰۰ میلیارد تومانی

ریشه اصلی این اختلاف به سال‌هایی بازمی‌گردد که موضوع برداشت ۱۸۰۰ میلیارد تومان از منابع صندوق توسعه ملی بابت مالیات خبرساز شد. در آن مقطع، مرتضی شهیدزاده، رئیس اسبق هیات عامل صندوق توسعه ملی در نامه‌ای خطاب به عادل آذر، رئیس وقت هیات نظارت صندوق توسعه ملی و رئیس وقت دیوان محاسبات کشور، نسبت به این برداشت اعتراض کرده و آن را غیرقانونی دانسته بود.

در آن نامه تأکید شده بود که برداشت مالیاتی از منابع صندوق توسعه ملی، می‌تواند مانع انجام ماموریت‌های اصلی صندوق در حوزه تأمین مالی و حمایت از بخش‌های اقتصادی کشور شود. پس از آن، اختلاف حقوقی میان دو طرف وارد مرحله تازه‌ای شد و طی سال‌های بعد نیز به صورت مقطعی ادامه پیدا کرد.

دعوی جدید با ارقام بسیار بزرگ‌تر

اکنون اما در ابتدای سال ۱۴۰۵، این اختلاف وارد تازه‌ای شده و ابعاد مالی آن به مراتب بزرگ‌تر از گذشته است. اگر در سال‌های قبل موضوع بر سر هزاران میلیارد تومان بود، اکنون صحبت از مطالبه حدود ۷۰ همت مالیات از صندوق توسعه ملی مطرح است؛ رقمی که می‌تواند آثار مهمی بر تراز مالی صندوق و حتی روابط مالی دولت و صندوق توسعه ملی داشته باشد. از سوی دیگر، تداوم این اختلاف در شرایطی رخ می‌دهد که دولت با محدودیت منابع مالی و کسری بودجه مواجه است و سازمان امور مالیاتی نیز به دنبال افزایش درآمدهای مالیاتی و شناسایی پایه‌های جدید درآمدی است.

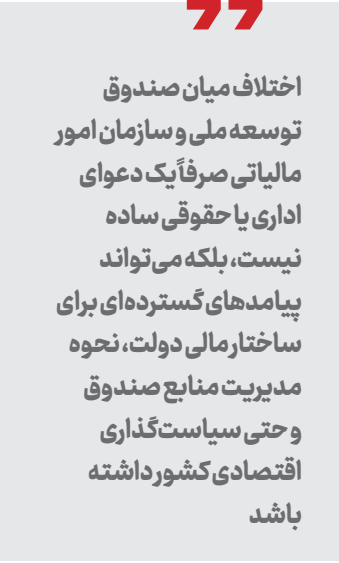
در مقابل، صندوق توسعه ملی معتقد است منابع این صندوق متعلق به نسل‌های آینده است و نباید به عنوان منبع تأمین مالی بودجه جاری یا درآمدهای مالیاتی مورد استفاده قرار گیرد.

پرونده‌ای با تبعات اقتصادی و حقوقی

اختلاف میان صندوق توسعه ملی و سازمان امور مالیاتی صرفاً یک دعوی اداری یا حقوقی ساده نیست، بلکه می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای برای ساختار مالی دولت، نحوه

مدیریت منابع صندوق و حتی سیاست‌گذاری اقتصادی کشور داشته باشد.

اگر در نهایت نظر سازمان امور مالیاتی مینا قرار گیرد، ممکن است در سال‌های آینده بخش قابل توجهی از درآمدها و سود دارایی‌های صندوق مشمول مالیات نشود؛ اما اگر تفسیر صندوق توسعه ملی مورد پذیرش قرار گیرد، دولت بخشی از منابع بالقوه مالیاتی خود را از دست خواهد داد. به همین دلیل، به نظر می‌رسد این پرونده در ماه‌های آینده همچنان یکی از مهم‌ترین مناقشات اقتصادی و حقوقی کشور باقی بماند؛ پرونده‌ای که هنوز هیچ‌تاشنه‌ای از پایان قطعی آن دیده‌نمی‌شود.

اختلاف میان صندوق توسعه ملی و سازمان امور مالیاتی صرفاً یک دعوی اداری یا حقوقی ساده نیست، بلکه می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای برای ساختار مالی دولت، نحوه مدیریت منابع صندوق و حتی سیاست‌گذاری اقتصادی کشور داشته باشد

لایحه جنجالی اصلاح بیمه‌ای روی میز دولت

لایحه جدید دولت برای اصلاح نظام

تأمین اجتماعی در صورت تصویب، با کاهش سهم بیمه کارفرما، ورود پرنرگ‌تر دولت به پرداخت تعهدات و انتقال دارایی‌های سازمان، می‌تواند یکی از بزرگ‌ترین تغییرات ساختاری در نظام رفاهی کشور طی دهه‌های اخیر را رقم بزند.

دولت بررسی لایحه‌ای را آغاز کرده که در صورت تصویب، یکی از بزرگ‌ترین تغییرات ساختاری نظام تأمین اجتماعی کشور طی دهه‌های اخیر رقم خواهد خورد؛ لایحه‌ای که بر اساس آن سهم حق بیمه کارفرمایان از ۲۳ درصد به ۷ درصد کاهش می‌یابد، دولت بخشی از تعهدات بیمه‌ای را برعهده می‌گیرد و دارایی‌ها و تعهدات سازمان تأمین اجتماعی نیز به دولت منتقل می‌شود.

متن کامل این لایحه اکنون در مسیر رایزنی‌های نهایی میان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار دارد و پیش‌بینی می‌شود پس از نهایی شدن در دولت، برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال شود.

کاهش سهم بیمه کارفرما؛ نسخه جدید حمایت از تولید

مهم‌ترین بخش این لایحه به اصلاح ساختار پرداخت حق بیمه اختصاص دارد. در مدل کاهش پیدایمی‌کند و مجموع سهم کارفرما و بیمه‌شده به ۱۴ درصد می‌رسد. بر این اساس، ۱۶ درصد باقی‌مانده توسط دولت و از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی تأمین خواهد شد تا مجموع سهم پرداختی همچنان در سطح ۳۰ درصد باقی بماند.

این تغییر در شرایطی مطرح شده که طی سال‌های گذشته، فعالان اقتصادی همواره از نرخ بالای حق بیمه به عنوان یکی از موانع اصلی تولید و اشتغال رسمی یاد کرده‌اند. بسیاری از

بنگاه‌ها معتقدند هزینه‌های بیمه‌ای، فشار سنگینی بر ساختار مالی واحدهای تولیدی وارد کرده و موجب کاهش انگیزه برای توسعه اشتغال رسمی شده است.

بر همین اساس، دولت تلاش دارد با کاهش سهم بیمه کارفرما، بخشی از هزینه‌های تولید را کاهش دهد و زمینه تقویت فعالیت بنگاه‌های اقتصادی را فراهم کند.

حامیان این طرح معتقدند چنین اقدامی می‌تواند موجب افزایش شفافیت مالی، کنترل بهتر منابع و کاهش بخشی از ناترازی‌های موجود در نظام بیمه‌ای کشور شود.

انتقال دارایی‌های تأمین اجتماعی به دولت

یکی از حساس‌ترین بخش‌های لایحه جدید، موضوع انتقال دارایی‌ها و تعهدات سازمان تأمین اجتماعی به دولت است. بر اساس پیش‌نویس موجود، قرار است آیین‌نامه‌ای مشترک از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و در دولت تصویب شود که نحوه انتقال

دارایی‌ها، تعهدات و متعلقات سازمان تأمین اجتماعی را مشخص خواهد کرد.

بر همین اساس، دارایی‌های سازمان تأمین اجتماعی از وزارت کار منفک و به دولت منتقل می‌شود. این موضوع شامل بخش مهمی از شرکت‌ها و هلدینگ‌های اقتصادی زیرمجموعه تأمین اجتماعی نیز خواهد شد که مهم‌ترین آنها هلدینگ سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی یا همان «شستا» است.

شستای طی سال‌های اخیر به یکی از بزرگ‌ترین بازیگران اقتصادی کشور تبدیل شده و در صنایع مهمی از جمله پتروشیمی، دارو، حمل‌ونقل، سیمان، انرژی و فلزات حضور گسترده دارد. به همین دلیل، هرگونه تغییر در وضعیت مالکیتی یا مدیریتی این مجموعه می‌تواند آثار گسترده‌ای بر فضای اقتصادی کشور بر جای بگذارد.

اهدای که پیش‌تر در بودجه متوقف شد

موضوع انتقال دارایی‌های تأمین اجتماعی به دولت، پیش از این نیز در جریان بررسی

لایحه بودجه مطرح شده بود اما مجلس شورای اسلامی به دلیل پیچیدگی‌های حقوقی و مالی با آن موافقت نکرد و مقرر شد این موضوع در قالب یک لایحه مستقل تدوین و بررسی شود. اکنون به نظر می‌رسد دولت این موضوع را با جدیت بیشتری دنبال می‌کند و پیش‌نویس فعلی وارد مرحله حساس مذاکرات میان وزارت اقتصاد و وزارت کار شده است.

اگر وزارت امور اقتصادی و دارایی با سه محور اصلی این لایحه شامل کاهش سهم بیمه کارفرما، تصمیم منابع به خزانه و انتقال دارایی‌های تأمین اجتماعی موافقت کند، عملاً ساختار نظام تأمین اجتماعی کشور وارد مرحله‌ای تازه خواهد شد.

بازتعریف نقش دولت در نظام رفاهی

اجرای این لایحه می‌تواند به معنای بازتعریف نقش دولت در نظام رفاهی و بیمه‌ای کشور باشد. در مدل جدید، دولت علاوه بر ایفای نقش سیاست‌گذار، به تأمین‌کننده اصلی بخشی از منابع بیمه‌ای نیز تبدیل خواهد شد. با این حال، اجرای چنین ساختاری نیازمند منابع مالی پایدار و انضباط بودجه‌ای قابل توجه است. تأمین سالانه سهم ۱۶ درصدی دولت از حق بیمه‌ها، بار مالی قابل توجهی برای بودجه عمومی ایجاد می‌کند و در صورت تأمین اجتماعی نیز خواهد شد که مهم‌ترین کسری بودجه یا فشار بیشتر بر منابع مالی دولت منجر شود.

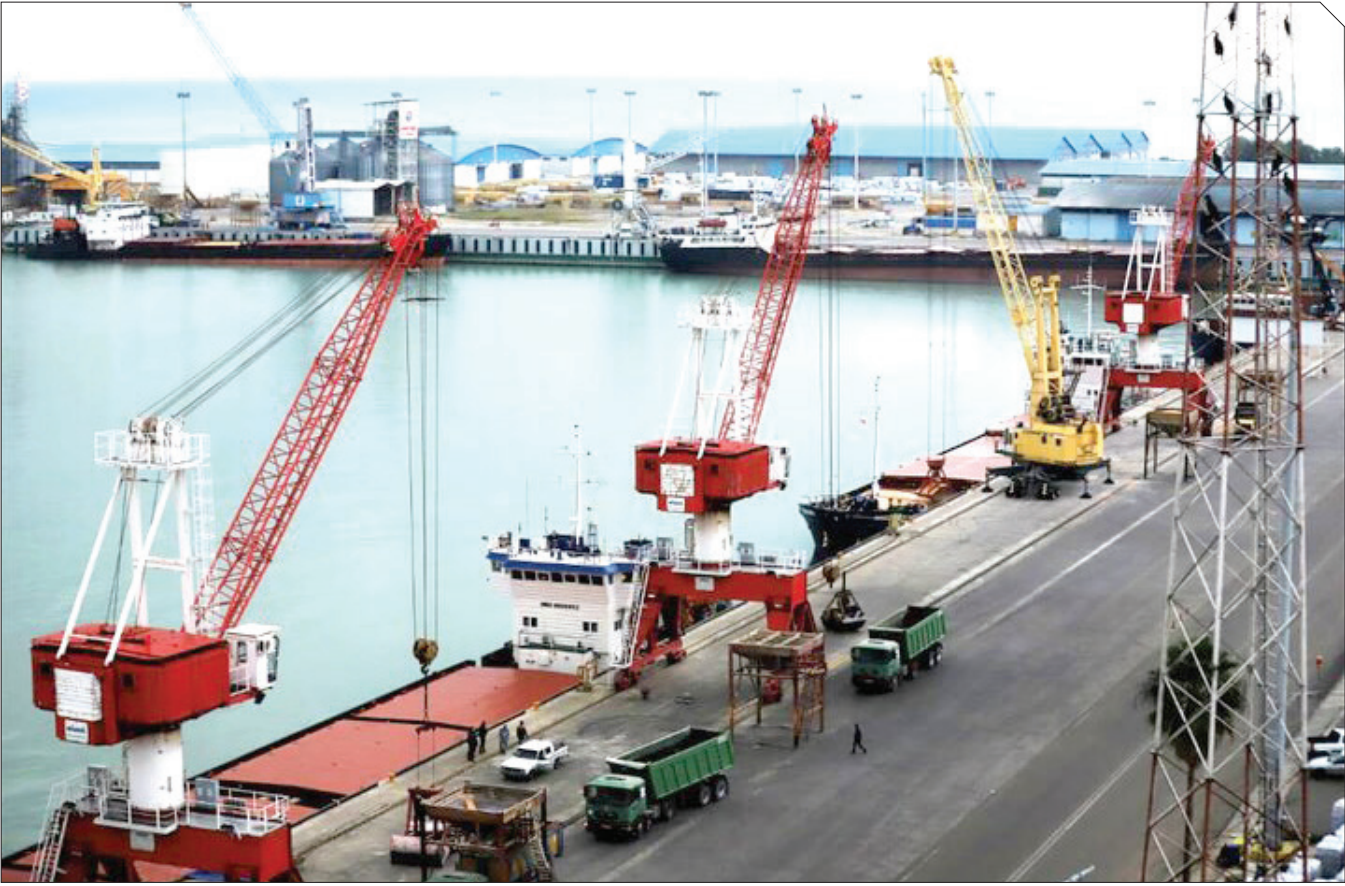
از سوی دیگر، انتقال دارایی‌های سازمان تأمین اجتماعی به دولت نیز می‌تواند نگرانی‌هایی درباره کاهش استقلال این سازمان و نحوه مدیریت دارایی‌های بین‌سلی ایجاد کند؛ دارایی‌هایی که بخش مهمی از آنها متعلق به بیمه‌پردازان و بازنشستگان محسوب می‌شود. با وجود این چالش‌ها، دولت امیدوار است اجرای این لایحه بتواند ضمن کاهش هزینه‌های تولید، ساختار تأمین اجتماعی کشور را نوسازی کرده و بخشی از مشکلات مزمن نظام بیمه‌ای و بازنشستگی را برطرف کند.

وی ادامه داد: مشکل زمانی پیچیده ترمی شود که دخالت‌های بیرونی، به‌ویژه فشار برخی نمایندگان مجلس، مسیر طبیعی انتخاب مدیران متخصص را مختل می‌کند. در چنین شرایطی، انتصاب‌ها نه بر پایه شایستگی و تجربه، بلکه بر اساس تعلقات سیاسی، روابط انتخاباتی یا ملاحظات شخصی انجام می‌شود و همین موضوع، ماهیت مناطق آزاد را از یک نهاد توسعه‌محور به میدان چانه‌زنی سیاسی تبدیل می‌کند. این کارشناس ارشد مناطق آزاد یادآور شد: پیامد این روند کاملاً روشن است؛ از بی‌ثباتی مدیریتی و کندی اجرای پروژه‌ها گرفته تا خروج سرمایه‌گذاران و از میان رفتن اعتماد فعالان اقتصادی. سرمایه‌گذارانی که برای ایجاد کارخانه، مرکز لجستیک یا فعالیت تجاری وارد مناطق آزاد می‌شوند، به دنبال مدیریتی شفاف، قابل پیش‌بینی و حرفه‌ای هستند.

ابراهیمی کاوری تأکید کرد: هیچ سرمایه‌گذاری آینده کسب‌وکار خود را به محیطی گره نمی‌زند که مدیران آن با هر تغییر سیاسی جابه‌جا می‌شوند و تصمیمات استراتژیک در آن دائماً لغو یا معلق می‌ماند.

وی با اشاره به تجربه کشورهای موفق در حوزه مناطق آزاد گفت: کشورهایی که امروز دارای مناطق آزاد موفق هستند، از جبل‌علی و صحار گرفته تا فری‌زون‌های ترکیه، ساختار مدیریتی این مناطق را فراتر از نفوذهای سیاسی تعریف کرده‌اند. در این الگوها، مدیران مناطق آزاد بر اساس تجربه، تحصیلات مرتبط، سابقه بین‌المللی و درک حرفه‌ای از اقتصاد جهانی انتخاب می‌شوند، نه بر اساس لابی سیاسی یا رضایت گروه‌های محلی. این کارشناس ارشد مناطق آزاد گفت: مناطق آزاد ایران برای عبور از وضعیت موجود باید به اصول بنیادین خود بازگردند؛ اداره تخصص‌محور، ثبات مدیریتی و استقلال نسبی از فشارهای سیاسی. مدیرانی که قرار است آینده یک منطقه آزاد را رقم بزنند، باید با زبان تجارت جهانی آشنا باشند، مدل‌های موفق منطقه‌ای را بشناسند و توان مذاکره برای جذب سرمایه خارجی را داشته باشند.

ابراهیمی کاوری در پایان خاطرنشان کرد: آینده مناطق آزاد ایران به تصمیماتی بستگی دارد که امروز اتخاذ می‌شود. اگر مدیران متخصص بر صندلی مدیریت بنشینند، این مناطق می‌توانند دوباره تداوم و مداخلات بیرونی و انتصابات غیرکارشناسی، مناطق آزاد را از موتور محرک اقتصاد به حلقه‌ای ناکارآمد در ساختار اقتصادی کشور تبدیل خواهد کرد. زمان آن رسیده است که مدیریت مناطق آزاد، به جایگاه واقعی خود، یعنی مدیریت حرفه‌ای و مستقل بازگردد.

زنگ خطر برای مناطق آزاد؛

مدیریت غیرتخصصی بلای جان توسعه سرمایه‌گذاری

گزارش

یک کارشناس ارشد مناطق آزاد تجاری گفت: تداوم انتصاب‌های غیرتخصصی در مناطق آزاد، اعتماد سرمایه‌گذاران را از بین برده و این مناطق را از مسیر اصلی توسعه دور کرده است.

کمال ابراهیمی کاوری، کارشناس ارشد مناطق آزاد تجاری در گفت‌وگو با مهر با اشاره به فلسفه شکل‌گیری مناطق آزاد تجاری - صنعتی در ایران، اظهار کرد: مناطق آزاد قرار بود موتور توسعه اقتصادی کشور باشند؛ مناطقی با مدیریت چاپک، ساختار حرفه‌ای و به‌دور از مداخلات سیاسی که بتوانند حلقه اتصال اقتصاد ملی با اقتصاد جهانی را شکل دهند، اما آنچه امروز در عمل مشاهده

می‌شود، فاصله‌ای معنادار با این هدف گذاری دارد. وی افزود: یکی از مهم‌ترین چالش‌های کنونی مناطق آزاد، انتصابات غیرکارشناسی و مداخلات بیرونی، به‌ویژه دخالت برخی نمایندگان مجلس در فرآیند انتخاب مدیران و مدیران میانی است؛ روندی که نه تنها آینده مناطق آزاد را تحت‌تأثیر قرار داده، بلکه اعتماد سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی را به شدت فرسوده کرده است.

این کارشناس ارشد مناطق آزاد با تأکید برماهیت تخصص محور این مناطق بیان کرد: مناطق آزاد ذاتاً ساختاری تخصصی دارند و مدیریت آن‌ها باید مبتنی بر شناخت عمیق از تجارت بین‌الملل، لجستیک، نظام مالیاتی، مقررات سرمایه‌گذاری، زنجیره‌های تأمین و استانداردهای امنیت اقتصادی باشد. انتصاب افرادی

راهکاری برای مهار قیمت موبایل

استفاده هدفمند از ابزار واردات بدون انتقال ارز می‌تواند بخشی از چالش سمت عرضه را مدیریت کند.

با گذشت بیش از دو ماه از سال ۱۴۰۵، ظاهراً هنوز وزارت صمت و کمیته ارزی ذیل آن وزارتخانه نتوانسته‌اند به سواکوار مشخصی برای آغاز ثبت سفارش برخی کالاهای وارداتی — که جنبه تولیدی مستقیم ندارند اما تولید داخل در آن‌ها وجود ندارد یا بسیار محدود است — دست یابند؛ موضوعی که به نظر می‌رسد بیشترین اثر خود را در بازار تلفن همراه نشان داده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد تاکنون ثبت سفارش جدیدی برای واردات تلفن همراه در سال ۱۴۰۵، اعم از گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار و زیر ۶۰۰ دلار، صادر نشده و همین موضوع موجب توقف نسبی در فرآیند تأمین رسمی این کالا در بازار شده است. در چنین شرایطی، بازار با افزایش قابل توجه قیمت‌ها و تغییر در الگوی تقاضا مواجه شده است. گزارش‌ها حاکی از آن است که طی دو تا سه ماه اخیر، افزایش حدود ۵۰ تا ۷۰ درصدی قیمت‌ها از اسفند سال گذشته تاکنون، به کاهش طبیعی تقاضا در سمت مصرف‌کننده نهایی منجر شده

و رکود نسبی در بازار را رقم زده است. با توجه به اینکه بیش از ۹۵ درصد نیاز کشور به تلفن همراه از طریق واردات تأمین می‌شود، فعالان این صنعت تأکید دارند که تصمیم‌سازان باید سریع‌تر نسبت به تعیین تکلیف سواکوار تأمین و تنظیم بازار اقدام کند؛ چراکه ادامه وضعیت فعلی می‌تواند به تشدید نوسانات قیمتی و کاهش دسترسی مصرف‌کنندگان به این کالای پر مصرف منجر شود. از سوی دیگر، عدم نهایی شدن سیاست‌های وارداتی سال ۱۴۰۵ تنها محدود به ثبت سفارش‌های جدید نیست، بلکه بخشی از سفارش‌های سال گذشته نیز به دلیل چالش‌های تأمین ارزی همچنان در مرحله کارسازی اولیه باقی مانده و وارد کشور نشده‌اند؛ موضوعی که فشار سمت عرضه را در بازار افزایش داده است. برآورد‌ها نشان می‌دهد سال گذشته حدود ۱٫۶۵ میلیارد دلار تلفن همراه از مسیر تجاری وارد و از گمرکات ترخیص شده است که نسبت به سال ۱۴۰۳ کاهش داشته است. لازم به ذکر است، در سال گذشته نیز بخش قابل توجهی از واردات موبایل از محل «ارز حاصل از صادرات خود» تأمین شده بود؛ رویکردی که همچنان یکی از مسیرهای اصلی تأمین ارز به شمار می‌رود. در این میان، به نظر می‌رسد توسعه و تسهیل رویکرد واردات از محل «بورن انتقال ارز» می‌تواند بخشی از گره‌های موجود را در کوتاه‌مدت باز کند؛ روشی که تاکنون برای حدود ۳۰۰۰۰ ریفید تعریف عمدتاً مرتبط با کالاهای واسطه‌ای و تولیدی اجرایی شده است. همچنین اخیراً اتاق بازرگانی ایران در حال بررسی راهکارهایی برای رفع اینهاست مالیاتی و اجرایی این شیوه است تا نگرانی‌های بخش خصوصی در این زمینه کاهش یابد. با توجه به محدودیت‌های ارزی ناشی از شرایط اقتصادی و تنش‌های خارجی (جنگ تحمیلی ۴۰ روزه) در ماه‌های اخیر، کارشناسان معتقدند استفاده هدفمند از این ابزار می‌تواند در قالب یک برنامه‌ریزی دقیق، بخشی از چالش سمت عرضه را مدیریت کند.

از سوی دیگر، بازار تلفن همراه به دلیل ویژگی‌های خاص عرضه و تقاضا، یکی از بازارهای اثرگذار در سبک‌تال دهی تورمی اقتصاد محسوب می‌شود و هرگونه چالش در تأمین آن می‌تواند به شکل مستقیم در شاخص‌های قیمتی سایر کالاهای مصرفی نیز اثرگذار باشد.

در کنار طر‌حی و به‌کارگیری ابزار وارداتی در کوتاه‌مدت، همچنین باید از ابزارهای تنظیم‌گری بازار مانند آنچه در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ صورت گرفت به‌صورت بهینه استفاده شود. امروز تلفن همراه به تنظیم بازار از محل کاهش سود واردکنندگان و فعالیت مؤثرتر بازرگانان نیاز دارد تا تعادل عرضه و تقاضا در بازار مجدداً ایجاد شود. براین اساس، تعیین تکلیف فوری سیاست‌های وارداتی و ارزی در حوزه تلفن همراه، نه تنها برای تنظیم بازار این کالا بلکه برای کنترل اثرات تورمی در سطح اقتصاد کلان نیز اهمیت قابل توجهی دارد.

ابهام مالیاتی رویه بدون انتقال ارز؛

تمرکز بر مآخذ تأمین سرمایه نه نرخ ارز

بخش خصوصی خواستار شفاف‌سازی نحوه محاسبه مالیات و نرخ تسعیر ارز در واردات بدون انتقال ارز شده است. به تازگی صمد حسن‌زاده دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در نامه‌ای خطاب به رئیس سازمان امور مالیاتی کشور، خواستار شفاف‌سازی نحوه محاسبه مالیات و نرخ تسعیر ارز برای ثبت در دفاتر مؤذیان مالیاتی در پرونده‌های مرتبط با واردات بدون انتقال ارز شد. در این نامه که به امضای صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق ایران و دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی رسیده، آمده است: در پی مصوبه شورای عالی امنیت ملی و ابلاغ سازمان توسعه تجارت، امکان ثبت سفارش و ترخیص برخی کالاهای ضروری، مواد اولیه و ماشین‌آلات خطوط تولید از محل واردات بدون انتقال ارز فراهم شده است. براساس این نامه، از تاریخ ۲۹ فروردین ۱۴۰۴ امکان ثبت سفارش و ترخیص بدون انتقال ارز برای کالاهای دارای نشانه تولیدی در سامانه جامع تجارت ایجاد شده و همچنین برای برخی کالاهای دارای نقش ایفا، مجوزهای لازم توسط معاونت‌های تخصصی وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر شده است. با این حال، دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی اعلام کرده که در حال حاضر منشأ تأمین ارز در این نوع معاملات به‌صورت شفاف در مقررات اجرایی مشخص نشده و همین موضوع ابهاماتی را در نحوه ثبت اطلاعات در دفاتر مالیاتی و همچنین چگونگی محاسبه مالیات ایجاد کرده است. در متن این نامه تأکید شده است که نبود دستورالعمل مشخص درباره مبنای نرخ تسعیر ارز در واردات بدون انتقال ارز، موجب نگرانی فعالان اقتصادی شده و احتمال بروز اختلافات مالیاتی در آینده را افزایش داده است. شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در ادامه از سازمان امور مالیاتی خواسته است یا توجه به شرایط ویژه تولید و تجارت کشور، دستورالعمل شفاف و مشخصی درباره نحوه محاسبه مالیات و نرخ تسعیر ارز در پرونده‌های واردات بدون انتقال ارز تدوین و ابلاغ کند تا امکان ثبت صحیح اطلاعات مالی و مالیاتی برای مؤذیان فراهم شود. در این نامه همچنین تأکید شده است که شفاف‌سازی فرآیندهای مالیاتی در این حوزه می‌تواند به کاهش ابهامات فعالان اقتصادی، تسهیل فعالیت واحدهای تولیدی و جلوگیری از بروز اختلافات میان مؤذیان و دستگاه‌های اجرایی کمک کند. به گزارش تسنیم، هرچند شروع پیگیری در اتاق بازرگانی در مورد ابهامات واردات بدن انتقال ارز اهمیت زیادی دارد اما باید توجه کرد که مطالبه شفاف‌سازی باید به نحوی باشد که به‌دفعه اصلی فعالان اقتصادی پاسخ دهد. در بحث واردات بدون انتقال ارز نیز اهمیت ندارد. موضوع مورد بحث در این ابهام، نحوه تعیین نرخ ارز در فرآیند ثبت سفارش‌های بدون انتقال ارز یا ماهیت این نوع واردات نیست؛ بلکه مسئله اصلی به پرسش فعالان اقتصادی از منظر مالیاتی بازمی‌گردد.

سیاست‌های شوک‌درمانی اقتصادی عامل فروپاشی خانواده‌ها

۴. پیوند میان اشتغال خرد و تاب‌آوری ملی

خانواده ایرانی ستون اصلی تاب‌آوری ملی است، اما نباید گران کردن انرژی را به عنوان جرمیه‌ای بردوش خانواده‌ها می‌گذارد تا ناکارآمدی حکمرانی در بخش تولید و توزیع را پوشش دهد؛ اما چرا این مسیر انتخاب می‌شود؟ نکته در اقتصاد سیاسی ناترازی نهفته است. ناترازی مالی دولت بیش از آنکه حاصل ارزانی انرژی باشد، محصول فرار مالیاتی گسترده بخش‌های غیرمولد، هزینه‌های غیرضروری در بودجه‌های موازی و فساد سیستمی در شبکه بانکی است.

۲. منطقی شوک‌درمانی و ضرورت بازسازی مولد

واقعیت این استست که اقتصاد ایران با خطر جدی فروخوردن آینده مواجه است؛ وضعیتی که در آن نرخ اشتراک از نرخ سرمایه‌گذاری پیشی گرفته و کشور عملاً از موجودی سرمایه خود اترتاق می‌کند. در اقتصادی که تورم از سمت هزینه‌ها و شوک‌های ارزی تغذیه می‌شود، فشار مضاعف بر قیمت‌ها، سرمایه‌گذاری و معیشت را هم‌زمان تخریب می‌کند. اصلاح قیمت بدون اصلاح ساختار، تنها به معنای بار کردن هزینه ناکارآمدی دولت بر دوش مردم است. بحران امروز صرفاً کمبود منابع نیست؛ مسئله انحراف منابع از بخش مولد به سمت فعالیت‌های رانتی و غیرمولد است.

۳. فرسایش طبقه مزدهگیر و پدیده شاغلان فقیر

خطر امروز دیگر صرفاً بیکاری نیست؛ بلکه ظهور و گسترش پدیده شاغلان فقیر است؛ خانواده‌هایی که علی‌رغم داشتن اشتغال، به دلیل فقدان تناسب درآمد و هزینه، از معیشت پایدار محروم‌اند. وقتی رانندگی، دستفروشی، و واسطه‌گری و مشاغل غیررسمی از کار تخصصی و مولد پیشی می‌گیرند، این تنها یک تغییر شغل ساده نیست؛ بلکه نشانه افت بهره‌وری ملی و فرسایش بنیه تولیدی کشور است. باید پذیرفت که سرمایه‌تولیدی در فضای بی‌ثبات، نه تنها فرار می‌کند، بلکه اصلاً شکل نمی‌گیرد.

بانک‌ها و وزارت راه

علیه ساخت مسکن

در حالی که حدود ۱۶۲۰ همت از تعهدات بانکی وام ۶۵۰ میلیون تومانی در قانون جهش مسکن هنوز پرداخت نشده، وزارت راه و شهرسازی سقف وام مسکن را بدون ضمانت اجراه به ۸۵۰ میلیون تومان افزایش داد. بر اساس گزارش‌های رسیده به خبرنگار فارس در ۷ خرداد۱۴۰۵، بانک‌ها ۱۶۰۰ همت تسهیلات تکلیفی قانون جهش تولید مسکن را پرداخت نکرده‌اند.

اما دقیقاً بعد از این خبر، وزارت راه و شهرسازی از تصویب افزایش سقف تسهیلات پروژه‌های حمایتی مسکن (مسکن ملی) از ۶۵۰ میلیون تومان به ۸۵۰ میلیون تومان خبر داد.

این در شرایطی است که مانند مصوبات پیشین، هیچ ضمانت اجرایی قطعی برای آن لحاظ نشده است؛ به نحوی که طبق آخرین گزارش‌های رسمی، بانک‌ها در سه سال نخست اجرای قانون جهش تولید مسکن (سال ۱۴۰۰ الی ۱۴۰۳) باید حدود ۱۴۲۳ همت تسهیلات پرداخت می‌کردند، اما گفته می‌شود که حدود ۷۱ درصد تعهدات اجرا نشد. همچنین بر اساس گزارش رسمی دیوان محاسبات کشور، شبکه بانکی طی چهار سال منتهی به شهریور ۱۴۰۵ ملکف به پرداخت ۳۲۲۱ همت تسهیلات در قالب قانون جهش تولید مسکن است، اما تاکنون تنها حدود ۶۰۱ همت از این تعهدات عملیاتی شده و ۱۶۲۰ همت، معادل حدود ۷۳ درصد تکالیف قانونی، همچنان پرداخت نشده است.

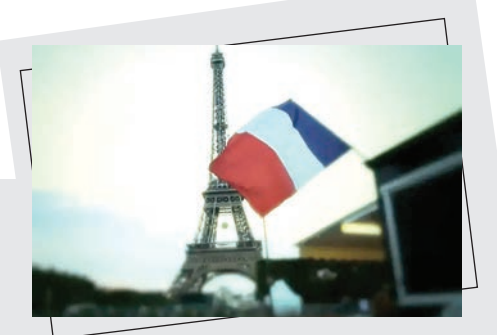
رقمی که طبق قانون، مشمول حدود ۳۴ همت جرمیه مالیاتی می‌شود و از منظر ظرفیت تأمین مالی، امکان پوشش وام نزدیک به ۱.۹ میلیون و دوازده همت ملی مسکن را دارد که توسط وزارت راه و شهرسازی (مجری قانونی طرح) پیگیری می‌شود.

بسیاری از کارشناسان معتقدند وقتی وزارت راه و شهرسازی هنوز نتوانسته (یا نخواسته) بانک‌ها را به پرداخت کامل وام ۶۵۰ میلیونی ملرم کند، افزایش سقف تسهیلات به ۸۵۰ میلیون تومان بیش از آنکه اثر عملی داشته باشد، نوعی بازی رسانه‌ای است. چراکه اگر سال گذشته وام ۶۵۰ میلیونی محدود نمی‌از هزینه ساخت و پوشش می‌داد، در سال ۱۴۰۵ و با افزایش هزینه‌ها، وام ۸۵۰ میلیونی تنها حدود ۲۵ درصد از هزینه ساخت را تأمین می‌کند. در ارتباط با این موضوع کارشناس اقتصادی داود سوری، معتقد است که کاهش ارزش پول ملی در پی سیاست‌های اقتصادی و مسکنی این دولت و دولت‌های قبل باعث ایجاد مشکل گرانی و کسری در بازار مسکن شده است.

اما کارشناس مسکن مجید گوردزی می‌گوید که عدم اجرای تکالیف قانونی وزارت راه در قبال تخلف و نگاه داری بانک‌ها و همچنین احتکار زمین و عدم عرضه آن توسط خود دولت عامل نابسامانی بازار مسکن است. در این روند (۲۰۲۲) بانک مرکزی، Bank of Ireland را حدود ۱۰۰۰ میلیون یورو و AIB را ۸۳ میلیون یورو به دلیل تخلفات وام مسکن جریمه کرد. در آمریکا پس از بحران ۲۰۰۸، فدرال رزرو با مجموعه‌ای از enforcement actions بانک‌ها را ملزم به اصلاح فرآیندهای وام‌دهی و جبران خسارت کرد و استانداردهای سختگیرانه اعتبارسنجی اعمال شد. این تجربه نشان می‌دهد در مدل‌های موفق، افزایش عدی تسهیلات زمانی اثرگذار بوده که هم‌زمان با ضمانت اجرایی، جریمه مؤثر و نظارت سخت‌گیرانه بر رفتار بانک‌ها همراه شده است و نه صرفاً به‌عنوان یک مصوبه پشت میزی در یک وزارتخانه بوده باشد.

دوره‌ای سرنوشت‌ساز

امروز کشور در یک دوره‌ای تاریخی قرار دارد. ادامه منطقی شوک‌درمانی و پولی‌سازی بحران، نتیجه‌ای جز تورم لجام‌گسیخته و فشار مضاعف بر خانواده نخواهد داشت؛ اما اگر کشور به سمت باآزایی نهادی حرکت کند و سرمایه‌ها را به سمت تولید مولد هدایت نماید، می‌توان بحران فعلی را به فرصتی برای بازسازی ساختاری بدل کرد. انتخاب میان تحمیل شوک بر مردم یا حمایت از تولید و اشتغال شایسته، تصمیمی است که آینده جامعه ایرانی را رقم خواهد زد. جامعه مدنی، به‌ویژه فعالان حوزه خانواده، نباید در برابر این انتخاب بزرگ ساکت بمانند؛ چراکه نبرد اصلی برای حفظ خانواده، امروز در سنگر سیاست‌گذاری‌های کلان اقتصادی در جریان است.

جنگ منطقه، فرانسه را در رکود تومی غرق کرد

فرانسه امیدوار بود بهار ۲۰۲۶ را با رشد مثبت آغاز کند اما جنگ در خاورمیانه هزینه انرژی را جهش داد و حالا رکود تومی مهمان ناخوانده پاریس است. تازه‌ترین داده‌های مؤسسه ملی آمار فرانسه (INSEE) نشان می‌دهد که اقتصاد این کشور در سه‌ماهه نخست سال ۲۰۲۶ به طور غیرمنتظره‌ای منقبض شده است. تولید ناخالص داخلی فرانسه در این دوره ۰.۱ درصد کاهش یافت، در حالی که برآورد اولیه حاکی از رشد صفر بود و ۱۹ اقتصاددان مورد نظر رویترز نیز ثبات اقتصادی را پیش‌بینی کرده بودند. این انقباض، فرانسه را در شرایط حساسی قرار داده که یادآور ترس قدیمی از «رکود تومی» (رکود همراه با تورم بالا) است. محرک اصلی این افت، سقوط آزاد صادرات فرانسه بوده است. صادرات این کشور در سه‌ماهه اول نسبت به سه‌ماهه قبل ۳.۵ درصد کاهش یافت، در حالی که در فصل ۰۹.۹ درصد رشد کرده بود. بخش هوافضا بیشترین ضربه را خورده و صادرات صنایع هوایی با کاهش شدیدی مواجه شده است.

در سمت دیگر میز، تورم فرانسه از کنترل خارج شده است. بر اساس داده‌های جداگانه‌ای که بلومبرگ منتشر کرد، نرخ تورم در فرانسه در ماه مه (اردیبهشت ۱۴۰۵) به بالاترین سطح خود در دو سال اخیر رسیده است. شاخص قیمت مصرف‌کننده در دومین اقتصاد بزرگ منطقه یورو نسبت به سال قبل ۲.۸ درصد افزایش یافت که نسبت به ۲.۵ درصد در آوریل بالاتر است. علت اصلی این جهش، افزایش شدید هزینه‌های انرژی به دنبال جنگ در خاورمیانه عنوان شده است. هرچند این رقم اندکی کمتر از پیش‌بینی ۲.۹ درصدی تحلیلگران رویترز بود، اما نگرانی‌ها را درباره گسترش فشارهای قیمتی در سراسر اروپا تشدید کرده است. همچنین تورم در بخش خدمات از ۱.۸ درصد به ۲ درصد شتاب گرفته، در حالی که قیمت کالاها برای دومین ماه متوالی ۰.۶ درصد کاهش یافته است.

تأثیر جنگ خاورمیانه بر سیاست پولی اروپا

این داده‌ها در حالی منتشر می‌شوند که مقامات بانک مرکزی اروپا با دقت شاخص‌های تومی بزرگترین اقتصادهای منطقه را رصد می‌کنند تا تأثیر جنگ خاورمیانه بر قیمت‌ها را ارزیابی کنند و تصمیم بگیرند که آیا نیاز به تشدید بیشتر سیاست پولی وجود دارد یا خیر. به گزارش بلومبرگ، انتظار می‌رود داده‌های آسیایا و ایتالیا نیز افزایش بیشتر تورم را نشان دهند، در حالی که آلمان ممکن است کاهش اندکی را ثبت کند؛ اما همه این ارقام همچنان بسیار بالاتر از هدف ۲ درصدی بانک مرکزی اروپا خواهند بود. پیش‌بینی می‌شود نرخ تورم کل منطقه یورو از سطح ۳ درصدی ثبت شده در آوریل فراتر رود. از زمان آغاز جنگ در خاورمیانه به دنبال تجاوز نظامی آمریکا و اسرائیل به ایران، سیاست‌گذاران پولی اروپا به طور فزاینده‌ای به سمت تشدید سیاست پولی متمایل شده‌اند. اعضای برجسته بانک مرکزی اروپا از جمله ایزابل شابل و فیلیپ لین اعلام کرده‌اند که هزینه استقراض به احتمال زیاد افزایش خواهد یافت.

تنگه هرمز بالاترین تورم سه سال اخیر آمریکا را رقم زد

در حالی که فدرال رزرو انتظار کاهش تورم در آمریکا را داشت اما جنگ در تنگه هرمز نقشه‌ها را برهم زد؛ تورم آوریل این کشور به بالاترین میزان از مه ۲۰۲۳ رسید. تازه‌ترین داده‌های رسمی وزارت بازرگانی آمریکا نشان می‌دهد که نرخ تورم در این کشور طی ماه آوریل (فروردین اردیبهشت) با شدیدترین شتاب سه سال اخیر افزایش یافته است. دلیل اصلی این جهش تومی، افزایش شدید قیمت انرژی در پی جنگ انرژی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران و متعاقب آن اختلال در ترانزیت نفت از تنگه هرمز اعلام شده است. وزارت بازرگانی آمریکا گزارش داد که شاخص هزینه‌های مصرف شخصی (PCE) که شاخص جزئی فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) برای اندازه‌گیری تورم محسوب می‌شود، در ماه آوریل نسبت به مدت مشابه سال قبل ۳.۸ درصد افزایش یافته است. این رقم در ماه مارس (اسفند-فروردین) معادل ۳.۵ درصد بود. به این ترتیب، نرخ تورم آوریل به بزرگترین افزایش خود از ماه مه ۲۰۲۲ (اردیبهشت ۱۴۰۲) تاکنون تبدیل شده است.

ارقام منتشر شده کاملاً با پیش‌بینی اقتصاددانانی که رویترز نظرسنجی کرده بود، همخوانی داشت. شاخص هزینه‌های مصرف شخصی به صورت ماهانه در آوریل معادل ۰.۴ درصد رشد کرد که پس از جهش ۰.۷ درصدی در ماه مارس ثبت شده است. این افزایش تومی انتظارات را تقویت می‌کند که فدرال رزرو نرخ بهره را تا سال آینده بدون تغییر نگه دارد. دلیل این پیش‌بینی، نگرانی از تداوم فشارهای تومی ناشی از افزایش قیمت نفت و انرژی است. جنگ ترکیبی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، آشتی‌نگی گسترده‌ای در بازارهای جهانی انرژی ایجاد کرده است. این آشتی‌نگی پس از بسته شدن تنگه هرمز رخ داده است؛ تنگه‌ای استراتژیک که حدود یک پنجم تجارت نفت خام و گاز طبیعی مایع جهان از آن عبور می‌کند.

در نتیجه این تنش‌ها، قیمت نفت، کودهای شیمیایی و کالاهای اولیه به شدت افزایش یافته که خود فشارهای تومی را بر اقتصاد آمریکا و خانواده‌های مصرف‌کننده دوچندان کرده است. تحلیلگران معتقدند ادامه روند صعودی قیمت انرژی ممکن است فدرال رزرو را مجبور کند که سیاست پولی انقباضی خود را برای مدت طولانی‌تری حفظ کند، هرچند برخی از شاخص‌های فعالیت اقتصادی اندکی کندی را نشان می‌دهند.

در ارتباط با این موضوع، وزارت کار آمریکا داده‌های هفتگی مربوط به بیکاری را نیز منتشر کرده است. بر اساس این آمار، تعداد متقاضیان جدید دریافت بیمه بیکاری در هفته منتهی به ۲۳ مه (۲ خرداد) با افزایش جزئی مواجه شده است. تعداد درخواست‌های جدید به میزان پنج هزار مورد افزایش یافت و به رقم ۲۱۵ هزار درخواست رسید. با وجود این افزایش، نرخ تعدیل نیرو در بسیاری از بخش‌ها نسبتاً پایین باقی مانده است. البته بخش فناوری اطلاعات مرتبط با هوش مصنوعی از این قاعده مستثناست؛ چرا که این بخش طی ماه‌های گذشته موج‌های مکرر تعدیل نیرو را تجربه کرده است. داده‌های بازار کار آمریکا نشان می‌دهد که با وجود تشدید فشارهای اقتصادی ناشی از جنگ و افزایش قیمت‌ها، اقتصاد این کشور همچنان از انقباض نسبی برخوردار است. همین موضوع نیز یکی از دلایلی است که فدرال رزرو را به سمت حفظ نرخ بهره بالا برای دوره‌ای طولانی‌تری برای مهار تورم سوق می‌دهد.

اگر سبد سوخت متنوع شود ناترازی بنزین بدون گرانی جبران می‌شود

گزارش

اجرای سیاست‌های غیرقیمتی در بخش حمل و نقل با نوسازی ناوگان و توسعه سوخت‌های جایگزین می‌تواند بدون فشار اقتصادی بر خانوارها جبران ناترازی بنزین را مهار کند.

ناترازی بنزین در سال ۱۴۰۵ به یک چالش راهبردی برای اقتصاد ایران تبدیل شده است. تولید بنزین در پالایشگاه‌های داخلی با تمام ظرفیت ادامه دارد اما رشد مصرف به دلیل کیفیت پایین خودروها از نرخ تولید پیشی گرفته است. سیاست‌های قیمتی در سال‌های گذشته نشان داده است که به تنهایی نمی‌تواند مصرف را کنترل کند و تنها باعث تورم در سایر بخش‌ها می‌شوند. راهکار اصلی در شرایط فعلی تمرکز بر بهره‌وری انرژی و اصلاح ساختار مصرف در بخش خودرویی است. میانگین مصرف سوخت خودروهای داخلی حدود ده لیتر در هر صد کیلومتر است در حالی که استانداردهای جهانی به زیر پنج لیتر رسیده است. اگر مصرف خودروهای داخلی به استانداردهای جهانی نزدیک شود میزان مصرف بنزین کشور به طور خودکار نصف خواهد شد. دولت باید از طریق مکانیزهای تشویقی خودروسازان را مجبور به تولید موتورهای کم‌مصرف و توربوشارژ کند. واردات خودروهای اقتصادی با مصرف سوخت پایین و تعرفه صفر درصد می‌تواند فشار را از روی منابع بنزین بردارد. خروج خودروهای فرسوده از چرخه حمل و نقل باید با سرعت بیشتری دنبال شود. اسقاط هر خودروی فرسوده معادل صرفه‌جویی چندین هزار لیتری در سال است. اعطای وام‌های کم‌بهره برای جایگزینی خودروهای قدیمی راهکاری است که مستقیماً به اقتصاد خانوار کمک می‌کند. این اقدام نه تنها مصرف سوخت را کاهش می‌دهد بلکه هزینه‌های نگهداری خودرو را برای خانواده‌ها پایین می‌آورد. کاهش آلودگی هوا در کلان‌شهرها از دیگر مزایای نوسازی ناوگان است. باید از ظرفیت‌های قانونی برای الزام صنایع به کاهش آلودگی و مصرف سوخت استفاده کرد. تقویت بخش تحقیق و توسعه در صنایع خودروسازی برای بومی‌سازی موتورهای هیبریدی یک ضرورت ملی است. دولت می‌تواند هزینه‌های کم‌صرف واردات بنزین می‌کند

به عنوان تسهیلات به خریداران خودروهای کم‌مصرف اختصاص دهد. این یک معامله برد برد برای دولت و ملت است. ثبات قیمت بنزین در کنار کاهش مصرف خودروها قدرت خرید خانوارها را حفظ می‌کند. اصلاحات فنی باید مقدم بر هرگونه تصمیم قیمتی باشد. مردم باید نتیجه صرفه‌جویی را در کیفیت زندگی خود لمس کنند.

توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل عمومی و هوشمندسازی سامانه تخصیص سوخت

توسعه مترو و اتوبوس‌های تندرو موثرترین ابزار غیرقیمتی برای مدیریت تقاضای سفر است. در کلان‌شهرهایی مانند تهران و مشهد و اصفهان ظرفیت حمل و نقل عمومی هنوز با نیاز واقعی فاصله دارد. تجهیز ناوگان اتوبوس‌رانی به اتوبوس‌های برقی و گازسوز می‌تواند سهم بنزین در جایجایی‌های شهری را به حداقل برساند. دولت باید بودجه‌های عمرانی را به سمت تکمیل خطوط مترو هدایت کند. ایجاد مسیرهای ویژه دوچرخه‌سواری و ترویج فرهنگ پیاده‌روی در سفرهای کوتاه شهری راهکار دیگری است. هوشمندسازی سامانه سوخت به معنای کاهش دقیق مسیر حرکت و پیمایش خودروهای عمومی است. تخصیص بنزین باید بر اساس عملکرد واقعی خودروها انجام شود تا از نشت سوخت به شبکه قاچاق جلوگیری شود. استفاده از اینترنت اشیا در تاکت‌های حمل سوخت و جایگاه‌ها می‌تواند شفافیت را به حداکثر برساند. قاچاق سوخت ناشی از عدم نظارت دقیق بر زنجیره توزیع است. با ابزارهای دیجیتال می‌توان هر لیتر بنزین را از پالایشگاه تا باک خودرو رصد کرد. بهبود فرآیندهای ترافیکی و استفاده از چراغ‌های راهنمایی هوشمند باعث کاهش توقف‌های بیجا و در نتیجه کاهش مصرف سوخت می‌شود. توسعه خدمات دولت الکترونیک نیاز به سفرهای درون شهری را برای انجام امور اداری حذف می‌کند. هر چقدر تعاملات فیزیکی کمتر شود مصرف بنزین به طور طبیعی کاهش می‌یابد. دورکاری در مشاغل که امکان آن وجود دارد باید به عنوان یک سیاست دائم تشویق شود. ایجاد مراکز خرید محلی و توزیع متوازن خدمات شهری باعث کاهش مسافت سفرهای روزانه می‌شود. مدیریت تقاضا یک علم میان‌رشته‌ای است که نیاز به همکاری

کاهش دهد. ایجاد رقابت میان سوخت‌های مختلف باعث افزایش کیفیت خدمات در جایگاه‌ها می‌شود. دولت باید بخش خصوصی را برای ورود به حوزه ساخت و بهره‌برداری از جایگاه‌های سوخت پاک حمایت کند. مشوق‌های مالیاتی برای کارخانه‌هایی که خودروهای پایه گازسوز تولید می‌کنند الزامی است. آموزش‌های عمومی درباره ایمنی و مزایای اقتصادی سوخت‌های جایگزین باید از طریق رسانه‌ها دنبال شود. بسیاری از رانندگان به دلیل عدم آگاهی از مزایای سی‌ان‌جی همچنان از بنزین استفاده می‌کنند. رفع باورهای غلط درباره آسیب‌گاز به موتور خودرو نیازمند کار کارشناسی و اطلاع‌رسانی است. موتورهای نسل جدید پایه گازسوز راندمان بسیار بالایی دارند و هیچ آسیبی به قطعات خودرو نمی‌زنند. استقلال انرژی کشور در گرو خروج از وابستگی تک‌محصولی به بنزین است. هر چقدر سبد سوخت متنوع‌تر باشد تاب‌آوری کشور در برابر ناکانه‌های اقتصادی بیشتر می‌شود. استفاده از منابع داخلی گاز برای تأمین سوخت خودروها باعث حفظ ذخایر ارزی می‌شود. این رویکرد غیرقیمتی نه تنها تورم را نیست بلکه با کاهش هزینه‌های سوخت به اقتصاد خانواده‌ها کمک می‌کند.

مدیریت هوشمند و استفاده از تکنولوژی تنها راه عبور از بحران ناترازی انرژی در ایران است. اجرای این سیاست‌ها نیازمند عزم جدی و هماهنگی میان قوای سه‌گانه است. آینده انرژی کشور در گرو تصمیمات شجاعانه امروز در بخش بهینه‌سازی است. تکیه بر توان متخصصان داخلی برای بومی‌سازی تجهیزات سوخت‌رسانی مسیر توسعه را هموار می‌کند. ایران می‌تواند با تکیه بر منابع عظیم گاز خود به الگویی در منطقه برای حمل و نقل پاک و ارزان تبدیل شود.

سیاست‌های قیمتی در سال‌های گذشته نشان داده است که به تنهایی نمی‌تواند مصرف را کنترل کند و تنها باعث تورم در سایر بخش‌ها می‌شوند. راهکار اصلی در شرایط فعلی تمرکز بر بهره‌وری انرژی و اصلاح ساختار مصرف در بخش خودرویی است

اتحادیه اروپا: همه ۲۷ کشور عضو از تنگه هرمز ضربه خوردند

فشار مستقیماً به قیمت بلیت‌ها و هزینه حمل بار هوایی منتقل می‌شود. برای مسافران عادی و کسب‌وکارهایی که به حمل هوایی وابسته‌اند، این یعنی یک تورم جدید و پنهان.

خوش‌بینی در مورد گاز؛ اما نه برای سوخت هواپیما

در بخش گاز اما اوضاع کمی متفاوت است. گروه هماهنگی گاز اعلام کرده که در حال حاضر نگرانی فوری درباره امنیت تأمین گاز برای زمستان آینده وجود ندارد. طبق برآوردها، سطح ذخایر گاز تا پایان تابستان ممکن است به ۸۰ درصد برسد که به تأمین نیازهای فصل زمستان ۲۰۲۶-۲۰۲۷ کمک خواهد کرد؛ اما این خوش‌بینی نسبی، هیچ تسکینی برای بحران قریب‌الوقوع سوخت هواپیما ایجاد نمی‌کند.

هشدار اتحادیه فرودگاه‌های آلمان: حذف پروازها و جهش بلیت در راه است

در همین زمینه، هشدارهای قبلی اتحادیه فرودگاه‌های آلمان بیش از پیش جدی به نظر می‌رسد. این اتحادیه در تاریخ ۷ مه (اردیبهشت) در گفت‌وگو با روزنامه آلمانی «ولت آم زونتاگ» اعلام کرده بود که بحران تأمین سوخت هواپیما می‌تواند ضربه سنگینی به سفرهای هوایی وارد کند. رالف بازل، مدیر اجرایی این اتحادیه، در آن مصاحبه توضیح داد که نگرانی اصلی متوجه پروازهای شرکت‌های هواپیمایی کم‌هزینه (ارزان قیمت) و همچنین مقاصد کم‌بازدیدتر است. به گفته بازل، این دودسته از پروازها اولین قربانیان بحران خواهند بود. اگر شرکت‌های هواپیمایی مجبور شوند برنامه عملیاتی خود را کوچک کنند، ابتدا مسیرهایی حذف می‌شوند که سودآوری کمتری دارند.

بی‌سابقه عدم اطمینان و نوسانات قیمتی انجام می‌شود و پیامدهای اقتصادی گسترده‌ای در راه است. کمیسیون اروپا به همراه کشورهای عضو بر اهمیت هماهنگی و آمادگی کامل برای مواجهه با هرگونه تحول جدید در بازارهای گاز و نفت تأکید کرده است.

سوخت هواپیما؛ آسیب‌پذیرترین نقطه زنجیره انرژی اروپا

نکنه کلیدی در هشدار کمیسیون اروپا، حساسیت ویژه بازار سوخت هواپیما است. چرا این محصول اینقدر شکننده

است؟ سوخت هواپیما از حساس‌ترین فرآورده‌های نفتی در برابر هرگونه اختلال در زنجیره تأمین محسوب می‌شود. صنعت هوانوردی اروپا به طور مستقیم به این سوخت وابسته است و اگر حجم موجود در بازار کاهش پیدا کند، عملاً راهی برای جبران سریع آن وجود ندارد. تعویض سوخت هواپیما با محصول دیگری ممکن نیست و افزایش پالایش و توزیع نیز زمان‌بر است. هرگونه کمبود عرضه در این بازار، نخستین ضربه را به هزینه‌های شرکت‌های هواپیمایی وارد می‌کند. سپس این

اتحادیه فرودگاه‌های آلمان هشدار داده است که اگر قیمت سوخت هواپیما به همین منوال افزایش یابد تا پایان تابستان، ۲۰ میلیون مسافر اروپایی پروازهای خود را از دست خواهند داد.

کمیسیون اروپا هشدار داد که اگر وضعیت در تنگه هرمز بهبود نیابد، بازار سوخت هواپیما در اتحادیه اروپا ممکن است در هفته‌های آینده با کاهش شدید عرضه مواجه شود.

این هشدار در حالی منتشر می‌شود که ادامه تنش‌ها در خاورمیانه و انسداد این آبراه استراتژیک به دلیل تجاوز نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، اروپا را نیز با یک بحران حمل و نقلی مواجه کرده است.

مدیریت انرژی کمیسیون اروپا در بیانیه‌ای که پس از نشست‌های گروه‌های هماهنگی گاز و نفت منتشر شد، اعلام کرد که هرچند در حال حاضر قطعی واقعی در تأمین نفت و فرآورده‌های نفتی در سطح مصرف‌کننده وجود ندارد، اما اروپا به وضوح پیامدهای بحران را از طریق افزایش قیمت‌ها و نوسانات شدید بازار احساس کرده است.

انسداد تنگه هرمز؛ ضربه‌ای که دیرباز زود گریبان اروپا را می‌گیرد گروه هماهنگی نفت اروپا در گزارش خود صراحتاً اعلام کرده است که بسته شدن تنگه هرمز نه تنها بر نفت خام، بلکه بر تمام فرآورده‌های اصلی نفتی از جمله سوخت هواپیما تأثیر گذاشته است. تقریباً تمام کشورهای عضو اتحادیه اروپا از این تحولات متأثر شده‌اند و کمیسیون اروپا هشدار داده که ادامه وضعیت فعلی، بازارها را به سمت تنگ‌تر شدن پیش خواهد برد. در این بیانیه آمده است که بحث‌ها در شرایط افزایش